

Tarih: 21.03.2016
Sayı: 16 / 054

T.C. EKONOMİ BAKANLIğI
Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü
ANKARA

Konu: Gümrük Birliği'nin Güncellenmesi-Hizmet Ticareti Görüş Bildirme Formu hk.
İlgi: 14.03.2016 tarihli ve 79668890-743.99-31189 sayılı yazınız

İlgili kayıtlı yazınız ekinde iletilen Gümrük Birliği'nin Güncellenmesi-Hizmet Ticareti hakkındaki tüm görüş ve önerilerimiz ekteki "Gümrük Birliği'nin Güncellenmesi-Hizmet Ticareti Görüş Bildirme Formu" üzerine işlenmiştir.

Konuyla ilgili görüşlerimizin dikkate alınmasını saygılarımızla arz ederiz.

Demir İNÖZÜ
Yönetim Kurulu Başkanı
Türk Müşavir Mühendisler ve Mimarlar Birliği

Ek: Gümrük Birliği'nin Güncellenmesi-Hizmet Ticareti Görüş Bildirme Formu

T.C. EKONOMİ BAKANLIĞI
GÜMRÜK BİRLİĞİ'NİN GÜNCELLENMESİ KAPSAMINDA
HİZMET TİCARETİNİN SERBEST DOLAŞIMININ SAĞLANMASINA DAİR
GÖRÜŞ BİLDİRME FORMU

Sayın Yetkili,

Ülkemizle AB arasında Gümrük Birliği (GB) ilişkisi ve üyelik sürecinin de temel yasal dayanağı olan Ankara Antlaşması (Türkiye ile Avrupa Ekonomik Topluluğu Arasında bir Ortaklık Yaratan Anlaşma), Taraflar arasında tesis edilmesi hedeflenen ekonomik bütünleşmeyi malların serbest dolaşımının yanı sıra işgücünün, *hizmetlerin* ve sermayenin serbest dolaşımını da içerecek şekilde kurgulamaktadır.

Benzer şekilde, GB kurulmasına yönelik bir takvim belirleyen ve 1973 yılında yürürlüğe giren Katma Protokol'de de Ankara Antlaşmasının ruhuna uygun olarak *hizmet sunumu ve iş kurma hakkına* yönelik olarak Tarafların birbirleri arasında yeni kısıtlamalar getirmemelerini ve mevcut kısıtlamaların aşamalı olarak kaldırılmasını öngörmektedir.

Bununla birlikte, esasında ülkemizin AB'ye tam üyeliği öncesinde geçiş dönemi düzenlemesi olarak tanımlanmış olan GB, mevcut haliyle sanayi ürünlerinin serbest dolaşımı ilkesi üzerine inşa edilmiş olup; Taraflar arasındaki hizmet ticaretini kapsamamaktadır.

Bu çerçevede, GB'de yapısal sorunların çözülmesi ile ülkemizle AB arasındaki ticari ilişkilerin çağın gerektirdiği seviyeye getirilmesi amacıyla başlatılan güncelleme sürecinde hizmet ticaretinin GB kapsamına alınması hususu da gündeme alınmıştır.

Ülkemizin AB'ye üyelik hedefi, adaylık müzakereleri ve üyeliğe yönelik teknik çalışmalarına hanelerle getirmeksizin hizmetlerin GB kapsamına alınmasına yönelik yürütülecek çalışmalarda, *ilgili AB mevzuatına sağlanacak uyum neticesinde hizmetler alanında şeffaf, öngörülebilir, rekabetçi ve kaliteli hizmet sunum altyapısının tesisini müteakip karşılıklı pazar açılımı ve/veya pazar bütünleşmesi sağlanması hedeflenmektedir.*

Bu çerçevede, Türkiye ile AB arasındaki GB'nin hizmet ticaretini de içerecek şekilde derinleştirilmesine ilişkin yürütülecek çalışmada kullanılmak üzere kurum/kuruluşunuzun bilgi ve tecrübelerine de ihtiyaç duyulmaktadır. Bu kapsamda hazırlanan sorularımız aşağıda yer almaktadır. İleriki dönemde konuya ilişkin müzakerelerin başlamasıyla birlikte yazılı görüş bildiren kurum/kuruluşlarımız ile daha kapsamlı istişare ve temaslar yapılması söz konusu olabilecektir.

Soruları yanıtlarken kurumunuzla/sektörünüzle ilgili olmadığını düşündüğünüz sorulara yanıt vermeyiniz.

Katkılarınız için şimdiden teşekkürler.

1. Temsil ettiğiniz kurum/kuruluşun ismi ile konuya ilişkin temas kurulabilecek irtibat kişisine ilişkin iletişim detaylarını belirtiniz.

Türk Müşavir Mühendisler ve Mimarlar Birliği

İrtibat kurulacak kişi: Seda Seyhan (Birlik Yöneticisi)

2. Kurum ve kuruluşunuzun profilini belirtiniz:

Şirket – İşletme	☐
Meslek Kuruluşu	☐
Sendika	☐
Devlet kurumu/düzenleyici kurum	☐
Sivil Toplum Kuruluşu	☒
Diğer (Lütfen belirtiniz)	Sektör Kuruluşu

3. Temel görev ve faaliyet alanınızı belirtiniz. (birden çok seçim yapılabilir)

Mali Hizmetler	☐
Posta ve Kurye Hizmetleri	☐
Bakım Onarım Hizmetleri	☐
Otel ve Restoranlar	☐
Havayolu Taşımacılığı Hizmetleri	☐
Bilgi Teknolojileri (IT) Hizmetleri	☐
Bilgi ve İletişim Teknolojileri (ICT)Hizmetleri	☐
Mimarlık ve Mühendislik Hizmetleri	☒
Yapım İşleri Hizmetleri	☐
Toptan ve Perakende Hizmetleri	☐
Gayrı Menkul Hizmetleri	☐
Denizyolu Taşımacılığı Hizmetleri	☐
Basım ve Yayım Hizmetleri	☐
Hukuk, Muhasebe ve Yönetim Danışmanlık Hizmet.	☐
Diğer (Lütfen faaliyet alanınızı kısaca açıklayınız)	☐

4. Hizmet ihracatı yapıyor musunuz?

Birlik üyelerimiz olan teknik müşavirlik şirketlerinin bir kısmı hizmet ihracatı yapıyorlar. Bu hizmetler Mimarlık ve Mühendislik hizmetleridir.

(Mimari Tasarım, Fizibilite, Master Plan, Kesin Proje, Teknik Şartnameler, İhale Dokümanları, Uygulama Projeleri, İnşaat Kontrollük Hizmetleri, Proje Yönetimi, İnşaat sırasında Danışmanlık Hizmetleri)

Barajlar, Hidroelektrik Santraller, Sulama ve Drenaj, Yollar, Otoyollar, Köprüler, Demiryolları, Havaalanları, Şehir içi Raylı Toplu Taşıım Sistemleri, Tünel, İçmesuyu Temini, Atıksu, Arıtma Tesisleri (içmesuyu ve atıksu), Taşkın Koruma Yapıları, Petrol ve Gaz Boru Hatları, Endüstri Yapıları, Askeri Tesisler, Binalar

5. Cevabınız evet ise hizmetlerinizi hangi ülke/ülkelere arz etmekte olduğunuzu belirtiniz.

Üyelerimizin hizmet verdikleri ülkeler:

Afganistan, Arnavutluk, Cezayir, Azerbaycan, Bosna-Hersek, Bulgaristan, Mısır, Ekvator Ginesi, Gürcistan, Hindistan, Endonezya, İran, Irak, Katar, Kazakistan, Kenya, Kosova, Kırgızistan, Libya, Lübnan, Moğolistan, Mozambik, Özbekistan, Pakistan, Polonya, Rusya, Suudi Arabistan, Senegal, Umman Sultanlığı, Tacikistan, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Türkmenistan, Ukrayna, Birleşik Arap Emirlikleri.

6. İlgilendiğiniz veya faaliyet gösterebileceğiniz hizmet sektörlerine ilişkin pazara giriş öncesinde özel danışmanlık hizmeti alıyor musunuz?

Hayır. Firmalar kendi araştırma ve iş geliştirme faaliyetlerini kendileri yapıyorlar.

7. AB üyesi ülkelere* hizmet ihracatı yapıyorsanız veya yapmayı düşünüyorsanız, sektörünüz itibarıyla, pazarına giriş ile özellikle ilgilendiğiniz bir AB üyesi ülke ve/veya bir sektör var mı? Eğer varsa, lütfen söz konusu ülke pazarıyla ya da sektörle özel olarak ilgilenmenizin nedenini açıklayınız.

Bazı üyelerimiz Bulgaristan'da çalışıyorlar.

8. AB üyesi ülkelere hizmet ihracatı yapıyorsanız veya yapmayı düşünüyorsanız ilgilendiğiniz sektördeki AB mevzuatı hakkında bilgi sahibi misiniz? Söz konusu mevzuata uyum ihracat önünde önkoşul olarak ortaya çıktı mı? Lütfen sektör ve mevzuat belirterek açıklayınız.

---

* **AB üye devletleri:** Almanya, Avusturya, Belçika, Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Estonya, Finlandiya, Fransa, GKRY, Hırvatistan, Hollanda, İngiltere, İrlanda, İspanya, İsveç, İtalya, Letonya, Litvanya, Lüksemburg, Macaristan, Malta, Polonya, Portekiz, Slovakya, Slovenya, Romanya, Yunanistan.

9. İlgili olduğunuz sektördeki AB mevzuatına ülkemizce uyum sağlanması önünde yasal, idari ya da sosyo-ekonomik bir engel bulunduğunu düşünüyor musunuz? Uyum sağlanmasının firmanıza ek bir maliyet getireceğini düşünüyor musunuz? Lütfen sektör ve mevzuat belirterek açıklayınız.

Türkiye AB üyesi olmamasına rağmen Gümrük Birliğine üyedir. Bu durum Türkiye'de gümrük reformlarının yapılmasını sağlamış, bazı sektörlerde ticari faaliyetlerin gelişmesine katkıda bulunmuştur. Ancak hizmetler sektörünün Gümrük Birliği'ne dahil edilmesi konusunda çok dikkatli olunmalıdır. Teknik müşavirlik sektörümüz (mimarlık ve mühendislik) açısından çok ciddi tehditler ve tehlikeler oluşacağı açıktır.

İç piyasanın yabancı teknik müşavirlik firmalarına açılması sonucunda, giderek yabancı teknik müşavirlik firmaları Türkiye'de daha fazla sayıda kamu ihalesine katılabilir duruma gelecektir. Türkiye'deki yerli firmaların iş bitirme bedellerinden daha yüksek bedelli iş bitirme belgelerine sahip olan yabancı firmalar ön yeterlilik değerlendirmelerinde yerli firmaların önüne geçecek, bunun sonucunda giderek yerli teknik müşavirlik firmalarımız iş alamaz hale gelecek ya da ancak yabancı firmaların taşeronu olarak çalışabilir duruma düşeceklerdir.

Zaten zor koşullarda belli bir düzeye gelmeye ve ayakta durmaya çalışan teknik müşavirlik firmalarımız ve bu firmaların çalışanlarının geleceği tehlike altına girecek, Türk teknik müşavirlik sektörü giderek zayıflayacaktır. Bunun sonucunda yeterli sayıda ve bedelde iş alamaz duruma düşecek olan Türk teknik müşavirlik firmaları, referans ve deneyim eksiklikleri, iş hacimleri ve bedellerindeki yetersizlikler nedeniyle hem yurtiçinde hem de yurtdışında da giderek ihalelere katılamaz ve iş yapamaz duruma geleceklerdir. Firmaların teknik birikimleri ve teknolojik altyapıları giderek zayıflayacaktır. En büyük sermayeleri yetişmiş teknik eleman gücü olan teknik müşavirlik firmalarımız yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalacaktır.

Geçmişte hatta halen ülkemizdeki büyük ölçekli projelerde daha çok yabancı teknik müşavirlik firmalarının tercih edilmiş ve ediliyor olması, işlerin sayıca azlığı ve hizmet bedellerinin düşüklüğü nedeniyle zaten teknik müşavirlik firmalarımız arzulanan sayıya ve büyüklüğe ulaşamamıştır.

Son sıralarda teknik müşavirlik firmalarımızın yurt dışındaki gelişiminin müteahhitlerimizin gerisinde kaldığı, teknik müşavirlerin öncü konumları ile müteahhitlik hizmetlerinin ve inşaat malzemeleri ihracatının yolunu açması gerektiği sık sık vurgulanmaktadır. Yurtiçinde genellikle düşük fiyatlarla ihale edilen teknik müşavirlik hizmetleri nedeniyle zaten teknik müşavirlik firmalarımızın kar marjları azalmakta, hizmet kalitesi düşmekte, firmalar finansman açısından güçlü duruma gelememekte, yenilikçiliğe, araştırma-geliştirme faaliyetlerine ve teknolojik altyapılarını geliştirmeye kaynak ayıramamaktadır. Buna bir de iç piyasanın yabancı firmalara açılması eklenirse teknik müşavirlik sektörümüz giderek zayıflayacaktır Yurtiçinde güçlenemeyen, ayakta kalma mücadelesi veren teknik müşavirlik firmalarımızın yurtdışında güçlü bir konuma gelmeleri ve yurtdışına açılımda öncü olmaları olanaksızdır.

Konunun bir başka yönü de, AB'ne son sıralarda kabul edilen bazı ülkelerde teknik müşavirlik sektöründeki yetkinlikleri bakımından uluslararası ölçekte bilimsel açıdan kabul görmeyen birçok ülkenin mimar, mühendis, ve teknik müşavirlerine Türkiye'de hizmet verme yolunun açılmasından duyduğumuz endişedir. Nitelikleri tartışmaya açık yabancı teknik elemanların ülkemizde kolayca hizmet vermelerine kesinlikle fırsat verilmemelidir.

Öngördüğümüz olumsuz gelişmelerin bir benzeri halen ülkemizde AB finansmanı ile gerçekleştirilmekte olan projelerde yaşanmaktadır. Yerel firmalarımız, AB finansmanlı bir çok proje kapsamındaki mühendislik ve müşavirlik hizmetlerini yerine getirebilecek deneyim ve insan kaynağına sahip olmalarına rağmen, ön yeterlik aşamasında istenilen ve gereğinden fazla yüksek tutulan finansal ve teknik kriterler nedeniyle ön yeterlik alamamakta, bu işler yabancı firmalara ihale edilmekte, yabancılar bizim teknik eleman iş gücümüzü çok ucuza kullanmakta, Türk sermayeli mühendislik ve müşavirlik firmalarımızın AB finansmanlı işlerden aldıkları pay günden güne azalmaktadır.

Özetlemek gerekirse teknik müşavirlik hizmetleri, inşaat ve mal ihracından ayrı şekilde ele alınmalıdır.

Teknik müşavirlik mevzuatımız gelişmiş AB ülkeleri ile kıyaslandığında geridedir. AB ülkelerinde teknik müşavirlik firmalarının "mesleki sorumluluk sigortası" yaptırmadan hizmet vermeleri olanaksızdır. Türkiye'de teknik müşavirlik hizmetlerinde kalitenin güvence altına alınması ve sektörde kalitenin giderek yükselmesi için mesleki sorumluluk sigortası uygulaması zorunlu olmalı ve yaygınlaştırılmalıdır. Sigorta şirketleri teknik ve mali açıdan yeterli olmayan, kalitesiz hizmet veren firmaları sigorta etmeyecekleri için ihalelere katılamayacaklardır, caydırıcı etkisi olacaktır.

10. AB ile hizmetler alanında mevzuat uyumu sağlanması sonucunda elde edilecek en önemli kazancın ne olacağını düşünüyorsunuz?

- Türkiye ile AB arasında hizmet ticaretinin serbest dolaşımının sağlanması
- AB ile Türkiye arasında sektörel bazda hizmetler pazarına giriş önündeki engellerin kaldırılması
- AB ülkelerinde iş kurma önündeki engellerin kaldırılması
- T.C vatandaşlarının AB ülkelerinde mesleki yeterliliklerinin tanınması

-T.C vatandaşlarının hizmet sunumu amacıyla AB ülkelerinde geçici varlığına ilişkin engellerin kaldırılması

-T.C vatandaşlarının iş kurma amacıyla AB ülkelerinde geçici varlığına ilişkin engellerin kaldırılması

-Diğer (Belirtiniz)

AB mevzuatına uyumun gereği olarak genel anlamda teknik müşavirlik firmalarımızın kalite, sürdürülebilirlik, sosyal sorumluluk, inovasyon konularına daha fazla önem vermeleri ve firmalarımızın küresel rekabet vizyonununun gelişmesi sağlanabilecektir. Bu bağlamda Kamu İhale Kanunu'nun yurt içindeki ihalelerde bedel değil kalite ve istenen hizmet açısından yeterlilik esasına göre değerlendirme yapılmasına yönelik olarak düzenlenmesi sağlanmalıdır. AB mevzuatına uyum bu açıdan olumlu sonuçlar alınmasına, kamu ihalelerinde şeffaflık sağlanmasına katkıda bulunacaktır. İhalelerde ve teknik müşavirlik hizmetlerinde dürüstlük, bağımsızlık, tarafsızlık, etik kurallara uygunluk, adil davranış ve kalite ilkelerinin uygulanması ön planda tutulacaktır.

Türkiye'ye Know-how ve yeni teknolojilerin gelmesi kolaylaşacaktır.

Pazara Girişte Karşılaşılan Temel Engeller

11. AB ülkelerine gerçekleştirilen hizmet ihracatında karşılaşılan temel engeller nelerdir?

- Hizmetin sunulacağı ülkede ticari varlık kurma zorunluluğu;

- Hizmet sunucularının sayısı üzerinde sayısal kotalar, tekeller, münhasır hizmet sunucuları ya da ekonomik gereklilik testi (*pazarına girilecek ülkede, ihracının yapılacağı hizmetin gerekliliğinin ekonomik olarak test edilmesi kriteri-örn. açılacak bir hastanenin, bölgede gerekliliğinin sayısal olarak hesaplanması*) koşulları ile getirilen kısıtlamalar

- Hizmetle ilgili işlemlerin veya varlıkların toplam değeri üzerinde sayısal kotalar veya ekonomik gereklilik testi koşulları ile getirilen kısıtlamalar (*örn.yabancı banka şubelerinin paylarının yerel bankaların toplam varlıklarının belirli bir oranını geçmemesi*)

- Hizmet faaliyetlerinin toplam sayısı üzerinde veya hizmet çıktısının belirli sayısal birimler cinsinden ifade edilen toplam miktarı üzerinde kotalar veya ekonomik gereklilik testi koşulları ile getirilen kısıtlamalar (*örn. yabancı filmlere ayrılan yayım süresinin kısıtlanması*)

- Yerli hizmet ve hizmet sağlayıcılarına daha avantajlı muamele yapılan (*yerli-yabancı ayırımı getiren*) tüm düzenleme ve uygulamalar (*teşvikler, vergi düzenlemeleri, kamu ihale sistemi, yetkilendirme vb. alanlardaki her türlü ulusal mevzuatta yabancı veya yabancı sermayeli hizmet sağlayıcılara yönelik ayrımcı uygulamalar*)

- Diğer (*Yukarıda sıralanan engeller listesi, hizmet ticaretinde karşılaşılan tüm engelleri kapsamamaktadır. Listelenenlerin dışında karşılaştığınız engeller varsa lütfen belirtiniz*)

12. Söz konusu kısıtlarla karşılaşılan ülke ve/veya sektörü belirtiniz, karşılanan kısıdı kısaca açıklayınız.

13. AB ülkelerinde yatırım/ticari varlık yoluyla sağlanan hizmetler kapsamında karşılaşılan temel engeller nelerdir?

- Yabancı sermaye katılımıyla ilgili olarak sektör ve/veya firma bazında azami sermaye kısıtları getiren ya da bireysel veya toplam yatırımın miktarını sınırlayan kısıtlamalar (*örn. en fazla %49 yabancı sermaye payı gibi*)

- Üst düzey yöneticiler, yönetim kurulu ve yönetimin kontrolüne yönelik kısıtlar (*vatandaşlık ya da oturma izni gereklilikleri vb. Örn. yönetim kurulu üyelerinin %51'inin ülke vatandaşı olması zorunluluğu, yönetim kurulu başkanının veya yöneticilerin ülkede yerleşik olması yükümlüğü gibi*)

- Lisans ya da izin almada yaşanan güçlükler

- İş kurulumunda belirli tüzel kişilik türleri ya da ortak girişim şartı getirilmesi

- İş kurmanın/yatırım öncesinde ekonomik gereklilik testinin şart koşulması

- Kamu iktisadi teşebbüslerinin piyasa davranışları

- Bürokratik engeller

- Diğer

Teknik müşavirlik firmalarımızın AB üyesi ülkelerde doğrudan hizmet verebilmesi olanaksız gibidir; pek çok engelle karşılaşılmaktadır. AB üyesi bir kaç Doğu Avrupa ülkesi dışında teknik müşavirlik alanında iş potansiyeli göremiyoruz.

14. Lütfen söz konusu kısıtlarla karşılaştığımız ülke ve sektörü belirtiniz ve karşılanan kısıdı kısaca açıklayınız.

-

15. Hizmet sunma amacıyla AB çapında iş kurdunuz ve diğer AB üye ülke pazarlarına açılmak istiyorsunuz. Tercihiniz AB’de kurduğunuz ticari varlık üzerinden şube açmak mı, yoksa yeni açıldığınız üye ülke pazarında bir ticari varlık kurmak mı olur? Neden?

Bu konu teknik müşavirlik sektörü için söz konusu değildir.

16. Hizmet sunma veya ticari varlık kurmaya ilişkin olarak pazara giriş öncesinde edindiğiniz AB mevzuatı gereklilikleriyle çelişen deneyimleriniz (örn. mevzuatın uygun görünmekle birlikte, ilgili belediye veya bölgesel yönetimlerce çıkarılan engeller) oldu mu? Cevabınız evetse ülke ve sektör belirterek açıklayınız.

-

17. Gerçek kişilerin iş yapma amacıyla AB ülkelerinde geçici olarak dolaşımı kapsamında karşılaşılan temel engeller nelerdir?

- Çalışma izni, lisans ve vize almada yaşanan güçlükler

- Mesleki yeterliliklerin kabulünde ve ölçümünde gereksiz külfet yaratan değerlendirme sistemleri

- İstihdamın sayısal kotalar ya da ekonomik gereklilik testi yoluyla kısıtlanması

- Yerli işçileri eğitme ya da işe alma gerekliliği

- Diğer (Yukarıda sıralanan engeller listesi, karşılaşılan tüm engelleri kapsamamaktadır. Listelenenlerin dışında karşılaştığınız engeller varsa lütfen belirtiniz)

Lisans alma zorunluluğu, teknik müşavirlik firmalarımız ancak o ülkelerin firmalarına taşeron olabilir

18. Lütfen söz konusu kısıtlarla karşılaştığınız ülke ve sektörü belirtiniz ve karşılanan kısıdı kısaca açıklayınız.

-

19. AB ülkelerinde yabancılar tarafından edinilmesine izin verilmeyen zanaat/meslek bulunmakta mıdır? Cevabınız evetse, söz konusu kısıtla karşılaşılan ülke ve sektörü belirtiniz.

-

20. AB ülkelerinde yönetici ortaklar ya da yöneticiler için bir vatandaşlık koşulu ya da ortak yatırım gerekliliği içeren herhangi bir sektöre özgü kanun, düzenleme ve idari işlem bulunmakta mıdır? Cevabınız evetse, söz konusu kısıtla karşılaşılan ülke ve sektörü belirtiniz.

21. Sektörünüz itibarıyla, AB ülkeleri ile standartlar, lisanslar ve mesleki yeterliliklerin tanınmasını hususlarının tamamını ya da bir kısmını kapsayacak bir 'Karşılıklı Tanıma Anlaşması' akdetmek hususunda bir menfaatiniz bulunmakta mıdır?

- Hayır

Asıl önemli olan, bireylerin karşılıklı olarak mesleki yeterliliklerinin tanınmasından önce Türk şirketlerinin durumunun yabancı ülkelerde ne olacağıdır.

Türkiye'de uygulanan Teknik Müşavirlik mevzuatı, gelişmiş yabancı ülkelerle hiçbir benzerlik göstermemekte olup, Türkiye bu konuda oldukça geride kalmıştır. Bu nedenle önce Türk mevzuatı değiştirilmeli ve iyileştirilmelidir. Örneğin ülkemizde Mesleki Sorumluluk Sigortası zorunlu değildir ve neredeyse hiç kullanılmamaktadır, halbuki yabancı ülkelerde (AB ülkeleri, ABD, Kanada, Avustralya, Yeni Zelanda vb.) bu sigorta olmadığı takdirde Teknik Müşavirlik hizmetleri verilememektedir. İlgili tüm mevzuatımız ve uygulamalarımız önce hedef ülkelerle paralel duruma getirilmelidir. Kapılarımızı ardına kadar yabancılara açmadan önce, ilgili mevzuatımızın ve uygulamalarımızın çağdaş hale getirilmesi, ezilmememiz için tedbirler alınması gerekir.

AB'ne son sıralarda kabul edilen bazı ülkelerde teknik müşavirlik sektöründeki yetkinlikleri bakımından uluslararası ölçekte bilimsel açıdan kabul görmeyen birçok ülkenin mimar, mühendis ve teknik müşavirlerine Türkiye'de hizmet verme yolunun açılmasından duyduğumuz endişedir. Nitelikleri tartışmaya açık yabancı teknik elemanların ülkemizde kolayca hizmet vermelerine kesinlikle fırsat verilmemelidir.

- Evet(Lütfen ülke ve sektör belirtiniz)

22. AB ülkelerinde yerleşik yabancı hizmet sağlayıcıları, yerli hizmet sağlayıcıları ile benzer muameleye tabi tutulmakta mıdır? Eğer tutulmadığını düşünüyorsanız sebebini ilgili ülkeyi belirterek açıklayınız.

-

23. AB'de kendi sektörünüzde hizmet sunan diğer firmalarla hangi alanlarda rekabet avantajı/eksikliği yaşadığınızı düşünüyorsunuz? Lütfen açıklayınız.

-Üniversitelerimizin hepsi uluslararası düzeyde iş yapabilecek bilgi ve beceri sahibi öğrenci yetiştirmemektedirler.(Hatta üniversitelerimizin çoğunluğunun yetiştirmekte oldukları mühendisler ve mimarlar, iç piyasa için de yetersizdirler.) Üniversite mezunlarımız Lisan açısından da yetersizlerdir. Firmalarımız yurt dışında aldıkları işler için, günümüzde uluslararası arenada en çok kullanılan dil olan İngilizce bilen Mühendis bulmakta bile güçlük çekmektedirler.

- Mühendis-mimarlarımız Türkiye'deki ihalelerde genellikle bedel teklifi bazında seçildiklerinden ve yeteri kadar gelir elde edememiş olduklarından, bu nedenle de kuruluşlarını yeterince

geliştirememiş-büyütememiş olduklarından, kalifikasyon açısından bazı durumlarda yetersiz kalabilirler.

- Benzer durum referans (iş bitirme) belgeleri açısından da söz konusudur. Firmalarımız aynı boyut ve kapsamdaki bir işi çok daha düşük bedellere yapmakta olduklarından, "Firma Tecrübesi"nin bitirilen işin Sözleşme Bedeli üzerinden değerlendirildiği ihalelerde (ki genelde değerlendirmeler böyle yapılmaktadır) AB Firmaları ile rekabet etmeleri söz konusu olamamaktadır. Firmalarımız benzer rekabet eksikliğini, ülkemizde AB Fonları ile gerçekleştirmekte olan ve AB Firmalarına açık olan ihalelerde birebir yaşamaktadırlar.

24. Türk şirketlerinin, AB'nin ikili anlaşma/ serbest ticaret anlaşması (STA) olan diğer ülke şirketleri karşısında söz konusu anlaşma dolayısıyla dezavantajlı konumda kaldığı sektörler/alanlar var mıdır? Lütfen açıklayınız.

- Evet (Dezavantajlı konuma düşmenize sebep olan ikili anlaşma/STA'yı belirtip açıklayınız.)

Teknik müşavirlik sektörü dezavantajlı duruma düşmektedir.

- Hayır

25. AB ülkelerinden birinde iş yaparken aşağıdaki koşullardan herhangi birinin yerine getirilmesi bir zorunluluk ya da herhangi bir teşvikten faydalanmak için ön koşul olarak öne sürüldü mü? Cevabınız evet ise, lütfen ülke belirterek kısaca açıklayınız:

Bilgimiz yok.

- belirli bir seviye veya oranda hizmet ihracatı yapılması yükümlülüğü

- belirli bir seviyede veya oranda yerli girdi kullanılması yükümlülüğü

- kendi ülkelerinde üretilmiş malların satın alınması, kullanılması veya alınmasına öncelik verilmesi ya da yerel üreticilerden mal alınması yükümlülüğü

- teknoloji transferi sağlanması ya da üretim sürecine ilişkin veya olabilecek diğer patentli bilgilerin aktarılması yükümlülüğü

Seffalık

26. AB ülkelerinde hizmet ticaretinin gerçekleştirilmesine ilişkin mevzuat ve uygulamalar şeffaf ve erişilebilir midir? Cevabınız hayır ise lütfen ülkeyi belirterek açıklayınız.

Evet

27. AB ülkelerinin düzenleme ve uygulamalarına ilişkin bilgi edinebilecekleri danışma noktaları ve/veya internet siteleri bulunmakta ve ulaşılabilir midir? Cevabınız hayır ise lütfen açıklayınız.

Evet

28. Hizmet sunumunda karşılaştığınız engellerin bertaraf edilebilmesi için AB ülkelerinde çözüm mekanizmalarına kolay erişim sağlanabilmekte midir?

Cevap yok.

Devlet Yardımı- Destekleri ile Tekeller ya da Münhasır Hizmet Sağlayıcıları

29. AB ülkelerinde, AB'li firmalara sağlanan bir devlet yardımı/desteği sebebiyle dezavantajlı konumda kaldınız mı? Cevabınız evet ise söz konusu yardımın/desteğin kapsamını belirterek, sizin yabancı ülke pazarlarında, kendi pazarınızda ve/veya ihracat pazarlarınızda rekabet edebilirliğinizi zorlaştırıp zorlaştırmadığını açıklayınız.

Cevap yok.

30. Etkilendiğiniz yardımın/desteğin türünü (ör. *İhracat sübvansiyonları, vergi muafiyeti, ucuz krediler, devlet garantisi, hibeler*), amacını (ör. *Ar-ge, kalkınma yardımı, ihracat yardımı, bölgesel kalkınma yardımı*), ilgili olduğu sektörleri, desteği veren otoriteyi (ör. *Merkezi ya da yerel yönetimler, spesifik birimler*) açıklayarak desteklerin tahmini miktarını belirtiniz.

-

31. Konuya ilişkin çekincelerinizi yurtdışında ya da ülkemizde uygun merciler nezdinde dile getirmeye yönelik adımlar attınız mı? Yabancı otoriteler tarafından sağlanan desteklere ilişkin bilgi almakta problem yaşadınız mı?

-

32. AB ülkelerinde tekelleşen ya da münhasır hizmet sağlayıcı konumunda olan bir hizmet sağlayıcısının, söz konusu egemen pozisyonunu kötüye kullandığı bir durum ile karşılaştınız mı?

- Evet (lütfen açıklayınız)

- Hayır

33. Hükümetlerin, münhasır hizmet sağlayıcılarına ya da yerel kamu iktisadi kurumlarına, sizin işletmeniz/işinizi olumsuz etkileyecek şekilde özel veya münhasır haklar ve ayrıcalıklar tanıdığı (*ayrımca muamele, destekler, pazar erişimi, kamu alımları erişimi, finansman erişimi gibi*) bir durum söz konusu mu?

- Evet (söz konusu faaliyetlerin niteliğini ve karşılaştığınız problemleri kısaca açıklayınız.)

Bulgaristan ve Romanya'da Lisans alma zorunluluğu, çıkarılan bürokratik engeller, ayrımcılık.

- Hayır

Genel Hususlar

34. Gümrük Birliği'nin güncellenmesi müzakerelerine ilişkin genel görüşleriniz nelerdir?

Geride bıraktığımız 50 yıllık sorunlu ve bir türlü karşılıklı güven ortamının oluşmadığı, hatta zaman zaman görüşmelerin durma noktasına geldiği müzakere süreci sonunda; büyük umutlarla ve beklentilerle çıktığımız bu yolda Türkiye için olumlu bir aşamaya gelinememiştir. Müzakerelerin ucunun açık olduğu, hatta kapalı olduğu AB yetkililerince sık sık dile getirilmektedir. İlişkilerde dengesizlikler vardır, karar alma aşamalarında Türkiye'nin tam katılımı sağlanamamaktadır. Özellikle teknik müşavirlik sektörümüzü etkileyecek konularda dikkatli olunması gerektiğini düşünüyoruz.

Gümrük Birliğine üye olan ancak AB'ye üye olmayan bazı ülkelerdeki teknik müşavirlik sektörünün yetersizliği ve ülkemizde sektörümüzü zayıflatıcı yöndeki olası etkileri göz ardı edilmemelidir. Söz konusu anlaşmaya taraf olunursa bu durumun yetkinlik açısından da haksız rekabet oluşturma olasılığı yüksek olacaktır. Hali hazır uygulamalarda yabancı müşavirler seçilirken, yerel pazarda haksız rekabet oluşturuyor olsalar bile, hiç olmazsa yetkinlik bakımından Avrupa ve Amerika kıtası ülkelerindeki gelişmiş yabancı teknik müşavirlik firmaları söz konusu olmaktadır. Bu anlaşma ile ise, taraf olan ve olabilecek diğer ülkeler dikkate alındığında, müşavirlik sektöründeki yetkinlikleri bakımından uluslararası ölçekte bilimsel açıdan kabul görmeyen birçok ülkenin mimar, mühendis ve teknik müşavirleri ile rekabet etmek durumunda kalacağımız, hatta aldıkları devlet destekleri ve düşük parasal teklifleri nedeniyle kendileriyle rekabet edemeyeceğimiz durumlar oluşacaktır. Teknik hizmetlerin kalitesinin düşmesine yol açacak bu durum teknik müşavirlik sektörümüzün gelişimine darbe vuracaktır.

35. Gümrük Birliği'nin güncellenmesi kapsamında müzakere edilecek hizmetler alanında ülkemiz öncelikleri (*talepkâr ve korumacı olacağı alanlar*) sizce ne olmalıdır?

36. Anket kapsamında değinilmemiş olduğunu düşündüğünüz konular ya da değinilmiş konulara ilişkin ilave görüşleriniz var mı?

37. Hizmet ticaretine ilişkin belirtmek istediğiniz başka bir husus var mıdır?

AB'nin uyguladığı vize zorunluluğu kabul edilemez. Yurtdışına açılmayı ve uluslararası piyasada rekabeti hedefleyen Türkiye için bu tek yönlü vize uygulaması eşitlik ve işbirliği ilkelerine

aykırıdır, serbest dolaşıma engeldir. Vize uygulamasının sona ermesinin teknik müşavirlik ve müteahhitlik sektörlerimize olumlu etkileri olacaktır.

Her noktada gerçek karşılıklılık gözetilecek ve uygulamalar yakından takip edilecekse anlaşmalar yararlı olabilir, fakat bundan önceki benzer aksak uygulamalar düşünüldüğünde, Türk mühendis-mimarlarının ve Teknik Müşavirlik şirketlerinin aleyhine olabilecek bir çalışmaya katılmadan önce çok iyi düşünmek, tüm kesimlerin görüşlerini almak, incelemelere yeteri kadar zaman ayırmak gerekir.

38. AB ile ülkemiz arasındaki Gümrük Birliği'nde hizmetler alanında kendi sektörünüzde mevzuat uyumu sağlanmış olsaydı, AB'de daha önce kurmuş olduğunuz şirket ve ticari varlığı Türkiye'de konsolide edip, AB'deki faaliyetlerinizi Türk şirketi olarak sürdürmeyi düşünür müydünüz?

Hayır

Gizlilik

Derlenen bilgiler Bakanlığımızca yürütülen çalışmalarda girdi olarak kullanılacak ve raporlaştırılacaktır. Öte yandan verilen tüm cevaplar gizli kalacak ve görüş bildirme formu sonucu istatistiksel veriler halinde paylaşılacaktır.

İmza

Unvan